

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το Τοπίο

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ**

Παιδαγωγικό εγχειρίδιο

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Σύμβαση του Συμβουλίου της
Ευρώπης για το Τοπίο

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΤΟΠΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ**
Παιδαγωγικό εγχειρίδιο

Συμβούλιο της Ευρώπης

Γαλλική έκδοση:
*Activités d'éducation au paysage pour l'école
primaire – Livret pédagogique*
ISBN 978-92-871-8665-2

Οι απόψεις που εκφράζονται στο παρόν
αποτελούν ευθύνη των συγγραφέων και
δεν απηχούν απαραίτητα την επίσημη
πολιτική του Συμβουλίου της Ευρώπης

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
(Directorate of Communication, F-67075
Strasbourg Cedex ή publishing@coe.int).

Εξώφυλλο και σελιδοποίηση: Τμήμα
Παραγωγής Εγγράφων και Εκδόσεων,
Συμβούλιο της Ευρώπης

Σχέδια των δραστηριοτήτων 1-16, 18-24:
Rosalina Pena Vila Σχέδιο της

δραστηριότητας 17:
G. Fernández Tatjer

Φωτογραφίες των δραστηριοτήτων:
Maria del Tura Bovet Pla, Jordi Ribas Vilàs,
Rosalina Pena Vila, Marta Travé Sánchez

Φωτογραφία εξωφύλλου:
Gian Paolo Bardazza, *Helianthus*
Εκδόσεις του Συμβουλίου της
Ευρώπης F-67075 Strasbourg
Cedex <http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-9070-3

© Council of Europe, 2021

Τυπώθηκε στο Συμβούλιο της Ευρώπης

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το
Τοπίο

Σειρά "European Spatial Planning and
Landscape" (Χωροταξία και Τοπίο στην
Ευρώπη), 2021, αριθ. 121

Διευθύντρια σύνταξης:
Maguelonne Déjeant-Pons

με τη συνεργασία των Susan Moller και Eva
Nagy

www.coe.int/en/web/landscape

Περιεχόμενα

Πρόλογος	5
Εισαγωγή	9
I. Δραστηριότητες αντίληψης του τοπίου	11
Δραστηριότητα 1 – Βλέπω το τοπίο	12
Δραστηριότητα 2 – Ακούω το τοπίο	14
Δραστηριότητα 3 – Αγγίζω το τοπίο	16
Δραστηριότητα 4 – Μυρίζω το τοπίο	18
Δραστηριότητα 5 – Γεύομαι το τοπίο	20
Δραστηριότητα 6 – Αισθάνομαι το τοπίο	22
II. Δραστηριότητες αναγνώρισης του τοπίου	25
Δραστηριότητα 7 – Τι είναι αυτό;	26
Δραστηριότητα 8 – Είναι όντως αυτό που φαίνεται;	28
Δραστηριότητα 9 – Διαφορετικά αλλά παρόμοια	30
Δραστηριότητα 10 – Ακόμη πιο δύσκολο	32
Δραστηριότητα 11 – Από κοντά ή από μακριά	34
III. Δραστηριότητες ανάλυσης του τοπίου	37
Δραστηριότητα 12 – Ανάπτυξη των φυτών	38
Δραστηριότητα 13 – Σημάδια ζώων	40
Δραστηριότητα 14 – Ανθρώπινο αποτύπωμα	42
Δραστηριότητα 15 – Τι συμβαίνει εδώ;	44
Δραστηριότητα 16 – Τι σχηματίζεται πρώτα;	46
Δραστηριότητα 17 – Η μαγεία του τοπίου	48
IV. Δραστηριότητες προβληματισμού για το τοπίο	51
Δραστηριότητα 18 – Σχεδίασε τον χώρο!	52
Δραστηριότητα 19 – Τι νομίζεις ότι θα συνέβαινε εάν...;	54
Δραστηριότητα 20 – Εσύ αποφασίζεις	56
V. Δραστηριότητες παρουσίασης ευρημάτων σχετικά με το τοπίο	59
Δραστηριότητα 21 – Η διαδρομή στο τοπίο	60
Δραστηριότητα 22 – Το τοπίο μας	62
Δραστηριότητα 23 – Το άλμπουμ μου για το τοπίο	64
Δραστηριότητα 24 – Έτσι είναι το τοπίο μου	66
Συμπέρασμα	69

Πρόλογος

Ο άνθρωπος χωρίς τοπίο δεν είναι τίποτα

José Ortega y Gasset

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το Τοπίο (Σειρά ευρωπαϊκών συνθηκών - ETS αριθ. 176) εφαρμόζεται σε ολόκληρη την επικράτεια των Μερών και καλύπτει φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές. Περιλαμβάνει χερσαίες εκτάσεις, εσωτερικά ύδατα και θαλάσσιες περιοχές και αφορά τοπία που θα μπορούσαν να θεωρηθούν εξαιρετικά, όπως και τοπία χωρίς ιδιαιτερότητα ή υποβαθμισμένα.

Κάθε μέρος αναλαμβάνει να «αναγνωρίζει νομικά τα τοπία ως ένα απαραίτητο συστατικό στοιχείο του ανθρώπινου περιβάλλοντος, ως μια έκφραση της ποικιλίας της κοινής πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς τους, και ως θεμέλιο της ταυτότητάς τους» (άρθρο 5.α της σύμβασης).

Η σύμβαση αναφέρει ότι το τοπίο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο δημοσίου συμφέροντος στον πολιτισμικό, οικολογικό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό τομέα και ότι συνιστά πόρο που ευνοεί την οικονομική δραστηριότητα, του οποίου η κατάλληλη προστασία, διαχείριση και σχεδιασμός μπορούν να συμβάλουν στη διαμόρφωση των τοπικών πολιτισμών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Υπογραμμίζει ότι το τοπίο είναι σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων οπουδήποτε και καθοριστικό στοιχείο για την ατομική και κοινωνική ευημερία. Η προστασία, η διαχείριση και ο σχεδιασμός του συνεπάγονται «δικαιώματα και ευθύνες για τον καθένα» (Προοίμιο της σύμβασης).

Για τους σκοπούς της σύμβασης (άρθρο 1):

- ▶ «Τοπίο» σημαίνει μία περιοχή, όπως γίνεται αντιληπτή από ανθρώπους, του οποίου ο χαρακτήρας είναι το αποτέλεσμα της δράσης και αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ή ανθρώπινων παραγόντων.
- ▶ «Πολιτική τοπίων» σημαίνει μια έκφραση από τις αρμόδιες αρχές γενικών αρχών, στρατηγικών και οδηγιών, που επιτρέπουν τη λήψη συγκεκριμένων μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στην προστασία, διαχείριση και σχεδιασμό των τοπίων.
- ▶ «Στόχοι ποιότητας τοπίων» σημαίνει, για ένα συγκεκριμένο τοπίο, τη διαμόρφωση από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές των προσδοκιών του κοινού όσον αφορά στα χαρακτηριστικά των τοπίων και του περιβάλλοντός τους.
- ▶ «Προστασία τοπίων» σημαίνει δράσεις για να συντηρηθούν και να διατηρηθούν τα σημαντικά ή ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενός τοπίου, που δικαιολογούνται από την αξία του ως κληρονομιάς, η οποία πηγάζει από τη φυσική του διαμόρφωση και/ή από την ανθρώπινη δραστηριότητα.
- ▶ «Διαχείριση τοπίων» σημαίνει δράση, από την προοπτική της βιώσιμης ανάπτυξης, για να διασφαλιστεί η σε τακτική βάση συντήρηση ενός τοπίου, ώστε να κατευθύνονται και να εναρμονίζονται μεταβολές που προξενούνται από κοινωνικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές διαδικασίες.

- ▶ «Σχεδιασμός τοπίων» σημαίνει δυναμική δράση με μακροπρόθεσμη προοπτική, για να ενισχύονται, αποκαθίστανται ή να δημιουργούνται τοπία.

Η σύμβαση προβλέπει ότι τα μέρη αναλαμβάνουν να ενισχύσουν την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών, των ιδιωτικών οργανισμών και των δημοσίων αρχών σχετικά με την αξία των τοπίων, τον ρόλο τους και τις μεταβολές στις οποίες υπόκεινται. Ως εκ τούτου, αναλαμβάνουν να προάγουν:

- ▶ την κατάρτιση ειδικών σε θέματα αξιολόγησης του τοπίου και των επεμβάσεων σε αυτό·
- ▶ τη διοργάνωση πολυτομεακών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχέση με την πολιτική για το τοπίο, την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του, τα οποία απευθύνονται σε επαγγελματίες στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα και σε ενδιαφερόμενες οργανώσεις, και
- ▶ την εισαγωγή σχολικών και πανεπιστημιακών κύκλων μαθημάτων, οι οποίοι, στα σχετικά γνωστικά αντικείμενα, εξετάζουν τις αξίες που συνδέονται με τα τοπία και τα θέματα που εγείρονται από την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό τους.

Η Σύσταση CM/Rec(2015)7 της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης προς τα κράτη μέλη σχετικά με το παιδαγωγικό υλικό για την εκπαίδευση όσον αφορά το τοπίο στο δημοτικό σχολείο (Recommendation CM/Rec(2015)7 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member States on pedagogical material for landscape education in primary school) εκπονήθηκε με βάση τις εργασίες που διεξήγαγε η Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με το Τοπίο και την Εκπαίδευση, οι οποίες παρουσιάστηκαν στη Διάσκεψη του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου (Στρασβούργο, 18-20 Μαρτίου 2015) και στη συνέχεια στη συνεδρίαση της Διευθύνουσας Επιτροπής Πολιτισμού, Κληρονομιάς και Τοπίου του Συμβουλίου της Ευρώπης (Στρασβούργο, 1-3 Ιουνίου 2015). Η ομάδα εργασίας απαρτιζόταν από εθνικούς εκπρόσωπους, υπεύθυνους για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου και έναν εκπρόσωπο της Διευθύνουσας Επιτροπής Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Πρακτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης. Την εκπόνηση των εγγράφων εργασίας (CDCPP (2015) Add. 15) ανέλαβαν οι ακόλουθοι εμπειρογνώμονες του Συμβουλίου της Ευρώπης: η Maria del Tura Bovet Pla, ο Jordi Ribas Vilàs και η Rosalina Pena Vila, καθηγητές και ερευνητές της Σχολής Γεωγραφίας και Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Βαρκελώνης (Ισπανία) σε συνεργασία με την Annalisa Calcagno Manigliò, καθηγήτρια αρχιτεκτονικής τοπίου του Πανεπιστημίου της Γένοβα (Ιταλία).

Οι εν λόγω εργασίες έλαβαν τη στήριξη του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Γεωργίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης της Ανδόρας, του Υπουργείου Περιβάλλοντος της Φινλανδίας, του Υπουργείου Βιώσιμης Ανάπτυξης και Ενέργειας της Γαλλίας, του Υπουργείου Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Εκσυγχρονισμού της Νορβηγίας, του Υπουργείου Προστασίας του Περιβάλλοντος της Σερβίας και της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας για το Περιβάλλον της Ελβετίας.

Το παιδαγωγικό εγχειρίδιο «Εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετικά με το τοπίο για το δημοτικό» παραθέτει μια σύνοψη των παραπάνω εργασιών. Εκπονήθηκε από την Maguelonne Déjeant-Pons, επικεφαλής του Τομέα Τοπίου, Περιβάλλοντος και Σοβαρών Κινδύνων του Συμβουλίου της Ευρώπης, και τη Susan Moller, διοικητική

βοηθό στο Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με τη Veronika Strilets, δικηγόρο στο Πανεπιστήμιο της Οδησσού (Ουκρανία) και τις Aurélie D. Majeldi, Bénédicte Blaudeau και Marie Boucher, εμπειρογνώμονες στους τομείς των πολιτικών επιστημών και των διεθνών σχέσεων (Γαλλία).

Το Συμβούλιο της Ευρώπης ευχαριστεί Angi Vassi για την ευγενική συνδρομή του στα πλαίσια της αναθεώρησης της μετάφρασης αυτής της έκδοσης.

Οι δραστηριότητες που παρουσιάζονται στο παρόν εγχειρίδιο μπορούν να πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης. Μπορούν να κινήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών για τις πολλαπλές διαστάσεις του τοπίου, προκειμένου να καταστούν συντελεστές και πρωταγωνιστές αυτού.

Maguelonne Déjeant-Pons
Εκτελεστική Γραμματέας της
Σύμβασης για το Τοπίο του Συμβουλίου της Ευρώπης

Εισαγωγή

Σκοπός

Σκοπός της εκπαίδευσης όσον αφορά το τοπίο είναι να διεγείρει την περιέργεια και το ενδιαφέρον των μαθητών για το τοπίο οδηγώντας τους:

- ▶ να σκεφτούν τι εννοούν με τον όρο «τοπίο»: είναι το μέρος όπου ζουν ή κάποιο άλλο μέρος;
- ▶ να εξετάσουν το τοπίο στις περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές του διαστάσεις, τόσο στον χώρο όσο και στον χρόνο·
- ▶ να κατανοήσουν ότι ο χαρακτήρας του τοπίου είναι αποτέλεσμα της δράσης και της αλληλεπίδρασης των φυσικών και/ή ανθρωπογενών παραγόντων·
- ▶ να εξετάσουν το τοπίο ως ένα ανοικτό σύστημα το οποίο εξελίσσεται συνεχώς·
- ▶ να κατανοήσουν τις προκλήσεις της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού του τοπίου·
- ▶ να λάβουν υπόψη τις συγκεκριμένες αξίες που έχουν αποδοθεί στο τοπίο από τα ενδιαφερόμενα μέρη και πληθυσμό·
- ▶ να φανταστούν ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος τους σε σχέση με το τοπίο με σκοπό τη βιώσιμη και αρμονική εξέλιξη, ως ατόμων και μελών της κοινωνίας.

Μέθοδος

Οι δραστηριότητες αφορούν διάφορα γνωστικά αντικείμενα και μπορούν να πραγματοποιούνται με διεπιστημονικό τρόπο. Μπορούν να αναφέρονται σε οποιοδήποτε είδος τοπίου (φυσικό, ημιφυσικό, αγροτικό, αστικό ή περιαστικό), είτε είναι κοντινό είτε μακρινό. Μπορεί να είναι τοπία χωρίς ιδιαιτερότητα, τοπία που έχουν αναγνωριστεί ως αξιόλογα ή υποβαθμισμένα τοπία.

Οι δραστηριότητες μπορούν να πραγματοποιούνται εντός ή εκτός των σχολικών εγκαταστάσεων. Οι μαθητές δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον όταν συμμετέχουν σε υπαίθριες δραστηριότητες. Μπορούν επίσης να κάνουν αναζήτηση σε βιβλιοθήκες πολυμέσων και να διενεργούν έρευνες.

Οι δραστηριότητες έχουν σχεδιαστεί ώστε να πραγματοποιούνται ατομικά ή σε ομάδες. Η συμμετοχή μελών της οικογένειας των μαθητών ή άλλων ατόμων συχνά συμβάλλει στη διεξαγωγή εποικοδομητικών συζητήσεων και την ενίσχυση των διαγενεακών σχέσεων.

Οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται σε πέντε παιδαγωγικές διαδοχικές ενότητες. Αφορούν την αντίληψη του τοπίου, την αναγνώριση του τοπίου, την ανάλυση του τοπίου, τον προβληματισμό για το τοπίο και την παρουσίαση ευρημάτων σχετικά με το τοπίο.

Ορισμένες δραστηριότητες αντλούν έμπνευση από παραδοσιακά παιχνίδια. Οι δάσκαλοι μπορούν να τις προσαρμόζουν στο πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιούνται.

I. Δραστηριότητες αντίληψης του τοπίου

Σκοπός των δραστηριοτήτων αντίληψης του τοπίου είναι η κατανόηση του τοπίου μέσα από τις αισθήσεις, τις σκέψεις και τα συναισθήματα.

Στόχοι

- ▶ Παρατήρηση των σημαντικών ή χαρακτηριστικών πτυχών ενός τοπίου, τόσο των φυσικών όσο και αυτών που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης.
- ▶ Προβληματισμός σχετικά με τη λειτουργικότητα και την αρμονία του τοπίου.
- ▶ Εξέταση του τοπίου ως περιβάλλοντος διαβίωσης, πηγής έμπνευσης και δημιουργίας.

Συμβουλές

- ▶ Διασφαλίστε ότι οι δραστηριότητες πραγματοποιούνται αδιάλειπτα εντός και εκτός των σχολικών εγκαταστάσεων.
- ▶ Προβλέψτε αρκετό χρόνο για την ολοκλήρωση των ατομικών εργασιών προτού προχωρήσετε με τις ομαδικές εργασίες.

Δραστηριότητα 1 – Βλέπω το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου με την όραση.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

1 Πότε

Στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

20-60 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές. Στην τάξη: επιλεγμένες απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής).

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή κατά μήκος της οποίας παρατηρούν τις μορφές και τα χρώματα του τοπίου. Διακρίνουν τις μορφές του τοπίου (περίγραμμα των βουνών, πόλεις, γεωμετρία των αγρών, σχήματα των αγροτεμαχίων, μαϊανδροί ποταμών, δρόμοι, μονοπάτια κήπων, περίγραμμα των ακτών, λίμνες κ.λπ.). Σχεδιάζουν το τοπίο αναπαράγοντας τις μορφές και τις αποχρώσεις που παρατήρησαν.

Στην τάξη, οι μαθητές κοιτάζουν τις απεικονίσεις τοπίων και παρατηρούν εάν τα τοπία που έχουν παρόμοιες μορφές και χρώματα μοιάζουν πράγματι ή είναι διαφορετικά. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η όραση μάς επιτρέπει να διακρίνουμε τοπία με διαφορετική δομή και δυναμική εξετάζοντας τις μορφές και τα χρώματά τους.

Η φωτεινότητα ποικίλλει ανάλογα με την ώρα της ημέρας και τον καιρό.

Μετά από μια πρώτη αισθητική εντύπωση του τοπίου, μπορούμε να ανακαλύψουμε τις πολυάριθμες πτυχές του.

Δραστηριότητα 2 – Ακούω το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου με την ακοή.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

1 Πότε

Στο ύπαιθρο, στη διάρκεια της ημέρας (θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι ακούγονται ήχοι και θόρυβοι). Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά ή ομαδικά.

Διάρκεια

20-60 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές. Στην τάξη: εγγραφές ήχων και θορύβων που προέρχονται από τοπία και απεικονίσεις των τοπίων αυτών (φωτογραφίες, σχέδια και έργα ζωγραφικής).

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή (με σημεία ακρόασης) κατά μήκος της οποίας μπορούν να ακουστούν ήχοι και θόρυβοι (συνήθως ποικίλλουν ανάλογα με την εποχή και την ώρα της ημέρας). Με κλειστά τα μάτια, μετρούν σιωπηλά τον αριθμό των ήχων και των θορύβων που ακούν και τους απομνημονεύουν. Τους ηχογραφούν ούτως ώστε να συνθέσουν ένα «ηχοτοπίο». Σχεδιάζουν το τοπίο για να μπορούν να το θυμούνται.

Στην τάξη, οι μαθητές ακούν τις ηχογραφήσεις που προέρχονται από διάφορα τοπία. Κρατούν σημειώσεις σχετικά με το τι ακούν και σχεδιάζουν το τοπίο που οι ήχοι ή οι θόρυβοι τους φέρνουν στο νου. Ελέγχουν κατά πόσο ή όχι είναι συνηθισμένο να τους ακούν σε ορισμένα τοπία και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η ακοή δίνει πληροφορίες σχετικά με το τοπίο. Παρόλο που είναι εύκολο να αντιληφθούμε τον θόρυβο, μόνον εάν ακούσουμε προσεκτικά μπορούμε να διακρίνουμε ορισμένους ήχους.

Ένα ηχοτοπίο είναι ένας συνδυασμός ήχων και θορύβων που ορίζουν ένα περιβάλλον. Κάθε τοπίο έχει ένα συγκεκριμένο ηχοτοπίο.

Συνήθως, οι βασικοί ήχοι και θόρυβοι που προέρχονται από ένα τοπίο παρέχουν ενδείξεις για τη φύση του.

Δραστηριότητα 3 – Αγγίζω το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου με την αφή.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο και στην τάξη.

Πότε

Στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά ή ομαδικά.

Διάρκεια

25-60 λεπτά.

Υλικά

Αδιαφανείς σακούλες (για τη συλλογή στοιχείων του τοπίου), μαντήλια για δέσιμο των ματιών, χαρτόκουτο (στο οποίο έχει γίνει μια τρύπα), δείγματα στοιχείων (φυσικών ή στοιχείων που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης).

Πώς

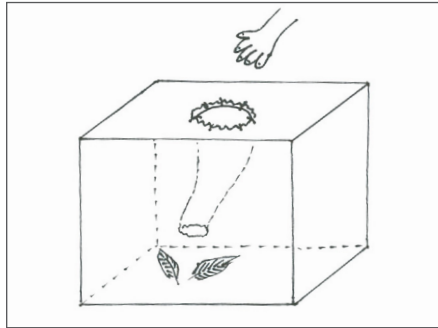
Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή κατά μήκος της οποίας συλλέγουν δείγματα φυσικών στοιχείων (φύλλα, φλοιούς, βρύα, λειχήνες, βότσαλα, άμμο, κοχύλια) και στοιχείων που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης (καπάκια μπουκαλιών, χαρτί, πλαστικές σακούλες).

Όταν επιστρέψουν στην τάξη, οι μαθητές τοποθετούν αυτά τα δείγματα στο χαρτόκουτο. Ο καθένας με τη σειρά του, και με δεμένα τα μάτια, βάζει το χέρι του στο κουτί και παίρνει ένα δείγμα. Προσπαθούν να αναγνωρίσουν τα στοιχεία, να φανταστούν από πού μπορεί να προέρχονται (μια κουκουνάρα μπορεί να προέρχεται από ένα δάσος, τα βρύα από ένα βρεγμένο ξύλο, τα χαλίκια από ένα μονοπάτι, τα κοχύλια από μια παραλία) και εξηγούν το γιατί. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η επαφή με τα φυσικά στοιχεία, στερεά (χώμα, πέτρα), υγρά (νερό) ή ρευστά (αέρας), παρέχει πληροφορίες για το τοπίο.

Η υφή, η μορφή και η θερμοκρασία των στοιχείων του τοπίου διαμορφώνουν το τοπίο.

Δραστηριότητα 4 – Μυρίζω το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου με την όσφρηση.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

Πότε

Στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

30-60 λεπτά.

Υλικά

Σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή διακρίνοντας οσμές, τόσο ευχάριστες όσο και δυσάρεστες. Σχεδιάζουν τη διαδρομή που ακολουθούν στο σημειωματάριό τους και σημειώνουν τα μέρη όπου διακρίνουν τις οσμές (απεικονίζοντάς τα με διαφορετικά χρώματα). Τις περιγράφουν και στη συνέχεια τις συγκρίνουν με άλλες οσμές. Αναφέρουν εάν κάποιες από αυτές είναι ασυνήθιστες σε κάποιο συγκεκριμένο μέρος (μόλυνση σε ένα δάσος) και κατά πόσο είναι δύσκολο για αυτούς να προσδιορίσουν την προέλευση (πτητικές οργανικές ενώσεις). Εξετάζουν εάν οι οσμές είναι εντονότερες στη ζέστη.

Εάν μια οσμή (δυσάρεστη ή ευχάριστη) είναι έντονη, θα είναι εύκολο να προσδιοριστεί η προέλευσή της (η κοπριά μπορεί να προέρχεται από στάβλο, τα χημικά από εργοστάσιο, το στάσιμο νερό από δεξαμενή, η μυρωδιά φαγητού από χώρο εστίασης, η μυρωδιά ψαριού από ψαρολίμανο, μυρωδιές φυτών, ο θαλασσινός αέρας μιας ακτής).

Στην τάξη, οι μαθητές σχολιάζουν την εμπειρία τους και φαντάζονται πώς θα μπορούσαν να εξαλειφθούν κάποιες δυσάρεστες οσμές ενώ άλλες, ευχάριστες οσμές, θα μπορούσαν να ενισχυθούν (αρωματικά φυτά). Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Οι οσμές επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε ένα τοπίο, τόσο με θετικό όσο και με αρνητικό τρόπο.

Η οσφρητική μνήμη διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη ζωή και οι οσμές συχνά συνδέονται με τοπία.

Τα όμορφα τοπία γίνονται λιγότερο ελκυστικά εάν οι οσμές που υπάρχουν σε αυτά είναι δυσάρεστες.

Δραστηριότητα 5 – Γεύομαι το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου με τη γεύση.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

Πότε

Στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

20-60 λεπτά.

Υλικά

Απεικονίσεις των τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), τροφές (ωμές, μαγειρεμένες, έτοιμα γεύματα), πιάτα, δίσκοι, ύφασμα για δέσιμο των ματιών, σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή κοιτάζοντας εάν είναι δυνατόν να βρουν βρώσιμα άγρια φυτά, λουλουδία, φρούτα ή καλλιεργούμενα φρούτα και λαχανικά.

Στο ύπαιθρο, ή στην τάξη, οι μαθητές συνδέουν τις γεύσεις με τα τοπία (τα οποία μπορεί να είναι κοντινά ή πιο μακρινά). Αφού γευτούν τις τροφές, φαντάζονται από ποιο τοπίο μπορεί να προέρχονται (ένα λαχανικό μπορεί να προέρχεται από κηπευτική καλλιέργεια, ένα ψάρι από τη θάλασσα, ένα μούρο από ορεινή περιοχή, το κρέας από αγρόκτημα, ένα φρούτο από σπρωώνα, τα δημητριακά από χωράφι) και για ποιον λόγο (είδος εδάφους, κλίμα, μέθοδο καλλιέργειας). Μπορούν να επαναλάβουν την άσκηση με δεμένα μάτια. Σχεδιάζουν την εικόνα που έχουν σχηματίσει από τα τοπία τα οποία «έχουν γευτεί» και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η αντίληψη της γεύσης είναι προσωπική: κάποιοι μπορούν να απολαμβάνουν μια τροφή ενώ κάποιοι άλλοι όχι.

Η γεωργία που αξιοποιεί παραδοσιακές ή σύγχρονες γνώσεις, οι οποίες σέβονται την ποιότητα του τόπου, επιτρέπει την παραγωγή ποιοτικών τροφών, διατηρώντας παράλληλα το τοπίο με βιώσιμο τρόπο.

Δραστηριότητα 6 – Αισθάνομαι το τοπίο

Σκοπός

Αντίληψη του τοπίου μέσα από τις σκέψεις και τα συναισθήματα.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

1 Πότε

Στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

20-45 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: χάρτης, σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, ενδεικτικός κατάλογος συναισθημάτων. Στην τάξη: απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), ενδεικτικός κατάλογος συναισθημάτων.

Πώς

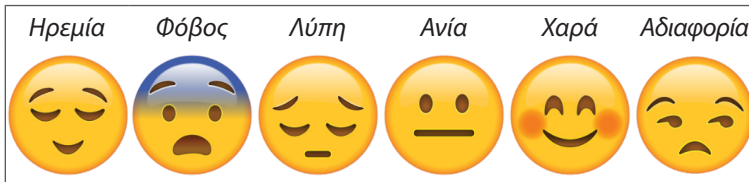
Στο ύπαιθρο, οι μαθητές περπατούν σε ένα τοπίο, σημειώνοντας σε έναν χάρτη τη διαδρομή τους και τα σημεία παρατήρησης. Προχωρούν σιωπηλά και επικεντρώνονται στις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Κρατούν σημειώσεις και αναπαριστούν τα συναισθήματά τους με σύμβολα. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Στην τάξη, οι μαθητές επιλέγουν απεικονίσεις τοπίων. Περιγράφουν τα τοπία αυτά και αναζητούν ηχογραφήσεις, δείγματα φυσικών στοιχείων και στοιχείων που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης, μυρωδιές και τροφές που φέρνουν στο νου αυτά τα τοπία. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Παρόλο που ένα τοπίο μπορεί να προκαλεί διαφορετικές σκέψεις ή συναισθήματα ανάλογα με τους ανθρώπους, συχνά προκαλεί παρόμοιες σκέψεις και συναισθήματα σε πολλούς από αυτούς.

Επιπλέον, η αντίληψη ενός τοπίου μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το εάν εξετάζεται στην πραγματικότητα ή εικονικά.

II. Δραστηριότητες αναγνώρισης του τοπίου

Σκοπός των δραστηριοτήτων αναγνώρισης του τοπίου είναι η περιγραφή και η ταξινόμηση του τοπίου λαμβανομένων υπόψη των σημαντικών και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του.

Στόχοι

- ▶ Συνυπολογισμός της έννοιας της κλίμακας στην απεικόνιση των χαρακτηριστικών του τοπίου, εκτίμηση των αναλογιών τους και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο έχουν διαμορφωθεί.
- ▶ Μελέτη της δομής του τοπίου προκειμένου να γίνει κατανοητός ο τρόπος λειτουργίας του.
- ▶ Εξέταση των σημαντικών και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τοπίου.

Συμβουλές

- ▶ Αναγνωρίστε περιοχές που μπορούν να θεωρηθούν ότι δεν έχουν κάποια ιδιαιτερότητα, ότι είναι αξιόλογες και ότι είναι υποβαθμισμένες.
- ▶ Παρατηρήστε την ποικιλομορφία των τοπίων σε διαφορετικά επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, παγκόσμιο ή επίπεδο ηπείρου).
- ▶ Συγκρίνετε τοπία με σκοπό τον προσδιορισμό των ομοιοτήτων και των διαφορών τους.

Δραστηριότητα 7 – Τι είναι αυτό;

Σκοπός

Αναγνώριση φυσικών (αβιοτικών και βιοτικών) χαρακτηριστικών του τοπίου και χαρακτηριστικών που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

20-30 λεπτά.

Υλικά

Απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), χαρτί ιχνογραφίας, σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές σχεδιάζουν χαρακτηριστικά του τοπίου χρησιμοποιώντας μόνο τρία χρώματα: ένα για τα φυσικά αβιοτικά χαρακτηριστικά, ένα άλλο για τα φυσικά βιοτικά χαρακτηριστικά και ένα τρίτο για στοιχεία που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης. Μπορούν επίσης να χρησιμοποιήσουν σύμβολα (τετράγωνα, κύκλους, τρίγωνα, ανάλογα με το εάν τα χαρακτηριστικά είναι αβιοτικά, βιοτικά ή αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης). Συνεχίζουν τη δραστηριότητα μετρώντας τον αριθμό των χαρακτηριστικών που έχουν ζωγραφίσει ανά κατηγορία. Παρατηρούν τη θέση που καταλαμβάνει κάθε είδους χαρακτηριστικό στο τοπίο και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

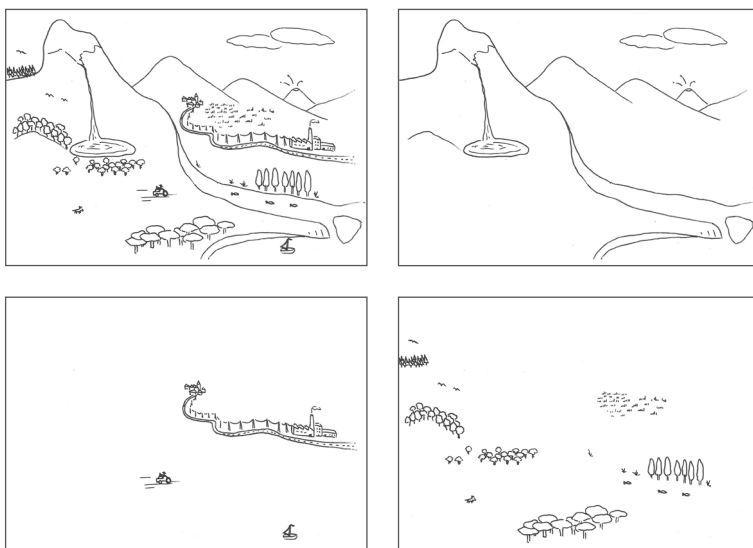
Στην τάξη, οι μαθητές παρατηρούν μια απεικόνιση ενός τοπίου. Ξεπατικώνουν ορισμένα από τα χαρακτηριστικά του (αβιοτικά, βιοτικά και χαρακτηριστικά που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης) σε τρία ξεχωριστά φύλλα χαρτιού ιχνογραφίας. Τοποθετούν το ένα φύλλο πάνω από το άλλο ούτως ώστε να απεικονίσουν το τοπίο ως σύνολο, με όλα του τα στοιχεία. Συνεχίζουν τη δραστηριότητα μετρώντας

τον αριθμό των χαρακτηριστικών που έχουν ζωγραφίσει ανά κατηγορία. Παρατηρούν τη θέση που καταλαμβάνει κάθε είδους χαρακτηριστικό στο τοπίο και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η δομή ενός τοπίου αποτελείται από φυσικές πτυχές (αβιοτικές και βιοτικές), καθώς και πτυχές που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης.

Σύμφωνα με τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά του, ένα τοπίο μπορεί να θεωρείται φυσικό, ημιφυσικό, αγροτικό, αστικό ή περιαστικό.

Δραστηριότητα 8 – Είναι όντως αυτό που φαίνεται;

Σκοπός

Παρατήρηση του χαρακτήρα του τοπίου που είναι αποτέλεσμα της δράσης και της αλληλεπίδρασης των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

1 Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

20-30 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, χάρτης της διαδρομής (στον οποίο σημειώνονται τα σημεία παρατήρησης). Στην τάξη: απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή παρατηρώντας κατά πόσο ο χαρακτήρας του τοπίου είναι αποτέλεσμα της δράσης φυσικών παραγόντων (ανάπτυξη άγριων φυτών, ρυάκια που προέρχονται από φυσική πηγή) ή ανθρωπογενών (χωράφι καλλιεργούμενων φυτών, αστικοποιημένη περιοχή, ποταμός που έχει γίνει πλωτός). Εξετάζουν τις σχέσεις μεταξύ αυτών των παραγόντων (φυτά που καλύπτουν ένα πέτρινο μνημείο, δενδροστοιχία κατά μήκος των οχθών ενός ποταμού, απόθεση άμμου για την καταπολέμηση της διάβρωσης της παραλίας). Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Στην τάξη, οι μαθητές πραγματοποιούν την ίδια δραστηριότητα βασιζόμενοι σε απεικονίσεις τοπίων. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Το τοπίο είναι σύνθετο καθώς είναι αποτέλεσμα της δράσης τόσο φυσικών όσο και ανθρωπογενών παραγόντων.

Το τοπίο είναι δυναμικό καθώς είναι αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης μεταξύ αυτών των παραγόντων.

Δραστηριότητα 9 – Διαφορετικά αλλά παρόμοια

Σκοπός

Παρατήρηση του γεγονότος ότι τα τοπία μπορεί να διαφέρουν στην όψη αλλά να είναι παρόμοια όσον αφορά τον τρόπο λειτουργίας τους.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

1 Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά ή ομαδικά.

Διάρκεια

30-120 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, χάρτης της ακολουθούμενης διαδρομής (στον οποίο σημειώνονται τα σημεία παρατήρησης). Στην τάξη: απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, ή στην τάξη, οι μαθητές εξετάζουν κατά πόσο τοπία του ίδιου είδους έχουν ένα γενικά συγκρίσιμο τρόπο λειτουργίας, ακόμη και αν είναι γεωγραφικά απομακρυσμένα (αστικά τοπία: κτίρια, διοικητικά μέγαρα, γραφεία, δημόσια πάρκα· αγροτικά τοπία: λιβάδια, χωράφια, απομονωμένα σπίτια· παράκτια τοπία: άμμος, αμμόλοφοι, υγρότοποι· ορεινά τοπία: τοπογραφία, ανάγλυφο· τροπικά τοπία: πυκνή βλάστηση· βιομηχανικά τοπία: υπόστεγα, εργοστάσια, ορυχεία· ερημικά τοπία: άμμος, άσση). Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Στην καθημερινή ζωή, μπορούν να παρατηρηθούν διαφορετικά είδη τοπίου, λαμβανομένων υπόψη των κύριων χαρακτηριστικών τους.

Τα τοπία μπορεί να διαφέρουν στην όψη έχοντας παράλληλα τον ίδιο τρόπο λειτουργίας.

Δραστηριότητα 10 – Ακόμη πιο δύσκολο

Σκοπός

Ταξινόμηση σύνθετων τοπίων που αποτελούνται από συνδυασμό χαρακτηριστικών τα οποία απορρέουν από τη φυσική τους διαμόρφωση και την ανθρώπινη παρέμβαση.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο ή στην τάξη.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

30-120 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, χάρτης της ακολουθούμενης διαδρομής (στον οποίο σημειώνονται τα σημεία παρατήρησης). Στην τάξη: απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, ζωγραφιές), σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές ακολουθούν μια διαδρομή κατά μήκος της οποίας μπορούν να παρατηρήσουν μια μεγάλη ποικιλία σύνθετων τοπίων, αποτελούμενων από συνδυασμό χαρακτηριστικών που απορρέουν από τη φυσική τους διαμόρφωση και την ανθρώπινη παρέμβαση. Παρατηρούν κατά πόσο κυριαρχούν ορισμένα χαρακτηριστικά, προσδιορίζουν τις πιο αξιοσημείωτες πτυχές, περιγράφουν και ταξινομούν το τοπίο. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Στην τάξη, οι μαθητές πραγματοποιούν την ίδια δραστηριότητα βασιζόμενοι σε απεικονίσεις σύνθετων τοπίων (τοπικών ή μακρινών). Περιγράφουν τα τοπία αυτά, προσδιορίζουν τις πιο αξιοσημείωτες πτυχές, τα ταξινομούν και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Σε γενικές γραμμές, τα τοπία των οποίων τα φυσικά και ανθρωπογενή σημαντικά ή ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ποικίλλουν σε μικρό μόνον βαθμό, και τα οποία δεν υπόκεινται σε ισχυρούς παράγοντες μεταμόρφωσης (φυσικούς ή ανθρωπογενείς), είναι εύκολο να ταξινομηθούν.

Αντίθετα, τα τοπία με ποικίλα φυσικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά, και τα οποία υπόκεινται σε σημαντικούς παράγοντες μεταμόρφωσης (φυσικούς ή ανθρωπογενείς), είναι σύνθετα και ταξινομούνται δύσκολα.

Τα τοπία των οποίων οι κυρίαρχες πτυχές δεν ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό μπορεί να υπόκεινται σε διαφορετικές ταξινομήσεις, ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο γίνονται αντιληπτά.

Δραστηριότητα 11 – Από κοντά ή από μακριά

Σκοπός

Εξέταση της έννοιας της κλίμακας στην ταξινόμηση των τοπίων.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη και στο ύπαιθρο.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

60-120 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: χαρτόνι, χαρτί σχεδίασης, ψαλίδι, κόλλα, άκαμπτα στηρίγματα (στα οποία οι μαθητές μπορούν να ακουμπήσουν όταν σχεδιάζουν) σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές. Στην τάξη: τα σχέδια που πραγματοποιήθηκαν στο ύπαιθρο.

Πώς

Στην τάξη, οι μαθητές κόβουν το χαρτόνι για να κατασκευάσουν πλαίσια παρατήρησης διαφόρων μεγεθών και σχημάτων (τετράγωνα, παραλληλόγραμμα, τρίγωνα, στρογγυλά).

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές εξετάζουν ένα τοπίο κάνοντας μια πρώτη ταξινόμηση του τοπίου αυτού. Στη συνέχεια, κρατούν τα πλαίσια παρατήρησης με τεντωμένα τα χέρια για να εξετάσουν τμήματα του τοπίου. Ελέγχουν εάν η αρχική τους ταξινόμηση εξακολουθεί να ισχύει ή εάν πιθανώς διαφέρει ανάλογα με τη γωνία προσανατολισμού που επιλέγουν (για παράδειγμα, προς κάποιες κατοικίες ή προς ένα δάσος που βρίσκεται κοντά σε αυτές τις κατοικίες) ή ανάλογα με το μέγεθος ή το σχήμα του πλαισίου. Οι μαθητές σχεδιάζουν το τοπίο που παρατηρούν μέσα από τα πλαίσιά τους, αναπαράγοντας το περίγραμμα των πλαισίων.

Στην τάξη, οι μαθητές παρουσιάζουν το αποτέλεσμα της εργασίας τους αναφέροντας κατά πόσο κυριαρχούν ορισμένα χαρακτηριστικά του τοπίου. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Μια ταξινόμηση τοπίου πρέπει να περιλαμβάνει την έννοια της κλίμακας, λαμβάνοντας υπόψη τις αναλογίες μεταξύ των χαρακτηριστικών του τοπίου.

Το ίδιο τοπίο μπορεί να ταξινομηθεί με διαφορετικό τρόπο ανάλογα με την κλίμακα που επιλέγεται και με το εάν γίνεται αντιληπτό από κοντά ή από μακριά.

Θα πρέπει να χρησιμοποιείται η ίδια κλίμακα καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης ενός τοπίου.

III. Δραστηριότητες ανάλυσης του τοπίου

Σκοπός των δραστηριοτήτων ανάλυσης είναι να διεγείρουν την περιέργεια και την κριτική σκέψη σχετικά με το τοπίο.

Στόχοι

- ▶ Ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι φυσικοί και ανθρωπογενείς παράγοντες δρουν και αλληλεπιδρούν στο τοπίο.
- ▶ Εξέταση της γεωμορφολογίας του τοπίου και των μορφών χρήσης γης (φυσικές, αγροτικές, αστικές και περιαστικές περιοχές).
- ▶ Μελέτη των φυσικών αβιοτικών και βιοτικών χαρακτηριστικών, καθώς και των χαρακτηριστικών που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης (σημάδια, ίχνη και απομεινάρια, κατασκευές, αγροτικές και θαλάσσιες καλλιέργειες) και της αλληλεπίδρασής τους.
- ▶ Εξέταση των προβλημάτων που προκαλούνται από την περιβαλλοντική μόλυνση (υδάτων, εδάφους, αέρα, κλίματος).

Συμβουλές

- ▶ Εξηγήστε τις επιπτώσεις των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και της αλληλεπίδρασής τους στη δυναμική και τη μεταμόρφωση ενός τοπίου.
- ▶ Λάβετε υπόψη σας ότι τα τοπία εξελίσσονται και αλλάζουν με το πέρασμα του χρόνου.
- ▶ Προωθήστε τη σχολαστικότητα που είναι απαραίτητη για την επιστημονική έρευνα (μεθοδική συλλογή των στοιχείων, σαφείς σημειώσεις, ακριβείς μετρήσεις).
- ▶ Ενθαρρύνετε την ομαδική εργασία, με κατανομή των καθηκόντων.

Δραστηριότητα 12 – Ανάπτυξη των φυτών

Σκοπός

Διερεύνηση των διαφορών ειδών βλάστησης για να γίνει κατανοητή η δυναμική τους.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο και στην τάξη.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

40-80 λεπτά. Η δραστηριότητα μπορεί να επαναλαμβάνεται για διάφορα είδη τοπίου.

Απαραίτητα υλικά

Σπάγγος, μεζούρα, χαρτί μιλιμετρέ, σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

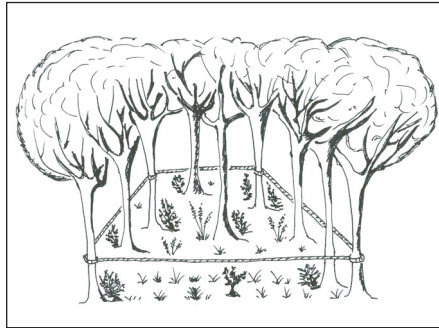
Στο ύπαιθρο, οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα σε μικρές ομάδες σε μια έκταση γης λίγων τετραγωνικών μέτρων, η οποία οριοθετείται με σπάγγο. Μετρούν τον αριθμό των ειδών των φυτών που βρίσκουν, ψάχνουν την ονομασία τους, ελέγχουν αν υπάρχουν νεαρά φυτά, εκτιμούν την πυκνότητα και το ύψος της βλάστησης και μετρούν το πλάτος των κορμών των δένδρων. Κρατούν σημειώσεις, επισημαίνουν σε ένα χαρτί μιλιμετρέ τη θέση όπου βρίσκονται ορισμένα είδη και τα σχεδιάζουν.

Στο ύπαιθρο, ή στην τάξη, οι μαθητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους εξετάζοντας κατά πόσο η βλάστηση είναι πλούσια και ποικίλη και κατά πόσο διαφέρει από το ένα τμήμα της έκτασης γης στο άλλο. Εξετάζουν τη δυναμική της βλάστησης στο τοπίο και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Οι φυτοκοινότητες αποτελούνται από άτομα διαφόρων ειδών, αλληλεπιδρώντας με άτομα του ίδιου είδους καθώς και με άτομα διαφορετικού είδους.

Η βλάστηση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παραγωγή και την προστασία των εδαφών και του χούμου, στον κύκλο του άνθρακα και στην παραγωγή οξυγόνου.

Δραστηριότητα 13 – Σημάδια ζώων

Σκοπός

Ανακάλυψη της παρουσίας ειδών ζώων από ενδείξεις και σημάδια.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο και στη συνέχεια στην τάξη.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

40-60 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, γάντια, σακούλες και κουτιά (για τη συλλογή δειγμάτων) και ετικέτες (για τον προσδιορισμό τους). Στην τάξη: μεγεθυντικός φακός, χαρτί σχεδίασης σε ρολό.

Πώς

Στο ύπαιθρο, σε μικρές ομάδες, οι μαθητές περπατούν σιωπηλά για να ακούσουν ήχους ζώων. Ψάχνουν για ίχνη που να υποδηλώνουν το πέρασμά τους (πατημασιές) ή δείγματα που να έχουν αφήσει στο διάβα τους (φτερά, τρίχωμα, περιττώματα). Σημειώνουν τη θέση όπου τα βρήκαν, τα σχεδιάζουν και συλλέγουν κάποια δείγματα.

Στην τάξη, οι μαθητές εξετάζουν τα δείγματα που έχουν συλλέξει και προσπαθούν να σχεδιάσουν σε έναν πίνακα στον τοίχο τη διαδρομή που ακολουθούν τα ζώα για να βρουν καταφύγιο και φαγητό. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Παρόλο που δεν είναι πάντα εύκολο να τα δούμε ή να τα ακούσουμε, τα είδη ζώων υπάρχουν στα περισσότερα τοπία, ιδίως εάν υπάρχει νερό.

Η γνώση των ειδών ζώων μας επιτρέπει να καταλάβουμε ότι η υποβάθμιση του τοπίου έχει αρνητικές συνέπειες σε αυτά τα είδη.

Στις μελέτες για το τοπίο, θα πρέπει να υπολογίζεται η πυκνότητα του πληθυσμού των ειδών με τη μεγαλύτερη αφθονία και να προσδιορίζονται τα ενδημικά είδη.

Δραστηριότητα 14 – Ανθρώπινο αποτύπωμα

Σκοπός

Προσδιορισμός των επιπτώσεων του ανθρώπου στο τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο και στη συνέχεια στην τάξη.

Πότε

Στο ύπαιθρο, κατά προτίμηση το πρωί. Στην τάξη, στη διάρκεια της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα σε μικρές ομάδες και στη συνέχεια παίρνουν μέρος σε μια γενική συζήτηση.

Διάρκεια

40-80 λεπτά στο ύπαιθρο. 30 λεπτά για την παρουσίαση των συμπερασμάτων στην τάξη.

Υλικά

Σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, σακούλες και γάντια (για τη συλλογή απορριμμάτων).

Πώς

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες κατά μήκος της διαδρομής και εξερευνούν μια περιοχή λίγων μέτρων. Αναζητούν αποτυπώματα (ανδρών, γυναικών και παιδιών) και ίχνη οχημάτων (ποδήλατα, καρότσια, μοτοσυκλέτες, αυτοκίνητα), καθώς και απορριμμάτων (χαρτόνι, χαρτί, πλαστικές σακούλες, μπουκάλια, κουτιά αναψυκτικών, κομμάτια γυαλιού και υφάσματος, γόπες τσιγάρων). Σημειώνουν την ποσότητά τους, την προέλευσή τους και τις επιπτώσεις που έχουν στο τοπίο. Σχεδιάζουν τα αποτυπώματα, τα ίχνη οχημάτων ή τα απορρίμματα.

Όταν επιστρέψουν στην τάξη, οι μαθητές παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εξερεύνησής τους. Αξιολογούν πόσο πολυσύχναστη είναι η διαδρομή και τις επιπτώσεις που αυτό μπορεί να έχει στο τοπίο. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Οι άνθρωποι μεταμορφώνουν το τοπίο σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι τα ζωικά και φυτικά είδη. Μετά τη βιομηχανική επανάσταση, λίγα είναι τα τοπία που δεν έχουν σημαδευτεί από την ανθρώπινη παρουσία.

Ορισμένες δραστηριότητες προκαλούν μόλυνση και οχλήσεις που επηρεάζουν το τοπίο, όχι μόνο από αισθητική αλλά και από λειτουργική άποψη.

Δραστηριότητα 15 – Τι συμβαίνει εδώ;

Σκοπός

Ανάλυση της δράσης και της αλληλεπίδρασης των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων στο τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

Παιχνίδια διάρκειας 60 λεπτών που μπορούν να επαναληφθούν πολλές φορές.

Υλικά

Χαρτόνι, μολύβια και ξυλομπογιές, ψαλίδι.

Πώς

Οι μαθητές παίρνουν το χαρτόνι και κόβουν 32 κάρτες. Ετοιμάζουν δύο δεσμίδες καρτών τις οποίες διακοσμούν με σχέδια ή κολάζ.

Οι κάρτες της πρώτης δεσμίδας (10 κάρτες) έχουν τον τίτλο «Παράγοντας μεταμόρφωσης». Αντιπροσωπεύουν παράγοντες μεταμόρφωσης του τοπίου είτε φυσικής προέλευσης (αέρας, παλίρροια, ηφαιστειακή έκρηξη) είτε ανθρωπογενούς προέλευσης (κατασκευή υποδομών, κυκλοφορία οχημάτων) είτε φυσικής και ανθρωπογενούς προέλευσης (διάβρωση, κλιματική αλλαγή).

Οι κάρτες της δεύτερης δεσμίδας (22 κάρτες) έχουν τον τίτλο «Τοπίο πριν και μετά». Πρόκειται για ζεύγη καρτών που αναπαριστούν το ίδιο τοπίο προτού και αφού επέλθει μια μεταμόρφωση. Οι μορφές, τα χρώματα και τα ανάγλυφα των χαρακτηριστικών του τοπίου μπορεί να διαφέρουν (για παράδειγμα: εκτάσεις σε αγρανάπαυση και οι ίδιες εκτάσεις αφού καλλιεργηθούν· εκτάσεις στη φυσική τους κατάσταση και οι ίδιες εκτάσεις που τέμνονται από έναν αυτοκινητόδρομο· αμπέλια το καλοκαίρι και μετά τον χειμώνα· ένα δάσος με φυλλοβόλα δένδρα το καλοκαίρι και μετά τον χειμώνα· ένα δάσος πριν και μετά από μια πυρκαγιά· μια φυσική παραλία και η ίδια παραλία

που έχει μετατραπεί σε μαρίνα· ένα μικρό χωριό και το ίδιο χωριό το οποίο έχει γίνει πόλη· μια πόλη πριν και μετά μια ηφαιστειακή έκρηξη).

Οι κάρτες ανακατεύονται και μοιράζονται. Ένας μαθητής ρίχνει μια κάρτα από τη δεσμίδα «Τοπίο πριν και μετά». Ο μαθητής που έχει τη δεύτερη κάρτα του συγκεκριμένου ζεύγους τη ρίχνει. Οι μαθητές κοιτάζουν αν έχουν στα χέρια τους μια κάρτα της δεσμίδας «Παράγοντας μεταμόρφωσης» η οποία μπορεί να εξηγήσει την εν λόγω μεταμόρφωση του τοπίου. Όποιος τη ρίξει πρώτος και εξηγήσει γιατί έχει μεταμορφωθεί το τοπίο κερδίζει το ζεύγος καρτών της δεσμίδας «Τοπίο πριν και μετά». Ο νικητής πετά την κάρτα «Παράγοντας μεταμόρφωσης» και τραβά μια νέα κάρτα. Ο μαθητής που κερδίζει τα περισσότερα ζεύγη καρτών «Τοπίο πριν και μετά» είναι και ο νικητής του παιχνιδιού. Μόλις τελειώσει το παιχνίδι, οι μαθητές ανακατεύουν τις κάρτες και τις μοιράζουν πάλι.

Βασικές έννοιες

Το τοπίο υπόκειται μεταμορφώσεις λόγω της δυναμικής του, καθώς και εξαιτίας των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων που δρουν και αλληλεπιδρούν σε αυτό.

Παρόλο που το τοπίο αλλάζει σε κάθε εποχή και με την πάροδο των ετών, γενικά παραμένει παρόμοιο.

Εάν η μεταμόρφωση ενός τοπίου είναι τέτοια που δεν επιτρέπει την αναγέννηση ή την αποκατάστασή του, το τοπίο αυτό αναμφίβολα θα αλλάξει.

Δραστηριότητα 16 – Τι σχηματίζεται πρώτα;

Σκοπός

Εξέταση του τρόπου με τον οποίο τα αβιοτικά στοιχεία μεταμορφώνουν το τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Κατά προτίμηση στο ύπαιθρο, κατά μήκος ενός ρηχού ρυακιού. Στο προαύλιο του σχολείου.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν ομαδικά στη δραστηριότητα.

Διάρκεια

60-80 λεπτά.

Υλικά

Στο ύπαιθρο: κομμάτι μετάλλου για τρίψιμο των πετρών, αραιωμένο υδροχλωρικό οξύ (να χρησιμοποιηθεί μόνον από τον δάσκαλο). Στο σχολείο: λεκάνη, χώμα, ποτιστήρι, πέτρες, κομμάτι μετάλλου για τρίψιμο των πετρών, αραιωμένο υδροχλωρικό οξύ (να χρησιμοποιηθεί μόνον από τον δάσκαλο).

Πώς

Στο ύπαιθρο, δίπλα στο ρυάκι, οι μαθητές πετούν τρία στοιχεία μέσα στο νερό (για παράδειγμα, ένα φύλλο, ένα κομμάτι φλοιού κι ένα κλαδάκι). Συγκρίνουν την ταχύτητα με την οποία μετακινούνται και κοιτάζουν πού σταματούν (κι άλλα στοιχεία που μεταφέρει το ρυάκι θα έχουν πιθανώς συσσωρευτεί στο ίδιο μέρος). Παρατηρούν τη δύναμη του νερού και τη δυναμική του (διάβρωση, μεταφορά ιζημάτων και σπόρων, μεταβολές των ελικοειδών σχηματισμών των ποταμών).

Οι μαθητές συνεχίζουν τη δραστηριότητα μαζεύοντας λίγες πέτρες διαφορετικού μεγέθους και σύστασης. Τις εξετάζουν προσεκτικά, δοκιμάζουν τη σκληρότητά τους (τρίβοντάς τες με ένα κομμάτι μέταλλο) και στη συνέχεια ακούν τον ήχο που παράγουν όταν έρχονται σε επαφή με άλλο στοιχείο. Εξετάζουν κατά πόσο ορισμένες πέτρες (ψαμμίτης, ασβεστόλιθος) φθειρόνται και εάν η βροχή και ο άνεμος έχουν διαβρώσει τις πιο μαλακές. Ο δάσκαλος μπορεί να κάνει μια δοκιμή στάζοντας μια

σταγόνα αραιωμένου υδροχλωρικού οξέος σε ένα κομμάτι πέτρας για να δει εάν διαλυθεί. Οι μαθητές συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

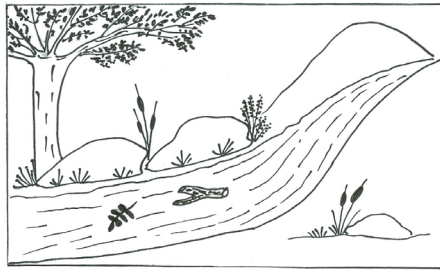
Εάν η δραστηριότητα πραγματοποιηθεί στο σχολείο, οι μαθητές προσπαθούν να αναπαραγάγουν ένα ρυάκι στο προαύλιο για να παρατηρήσουν τη δύναμη του νερού και τη δυναμική του. Εξετάζουν επίσης τη φύση και τη σύσταση των πετρών. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Το νερό και ο αέρας διαμορφώνουν το ανάγλυφο του τοπίου.

Το νερό ασκεί σημαντική δύναμη. Ένα μικρό ρυάκι μπορεί να γυρίσει τον τροχό ενός νερόμυλου.

Ανάλογα με τη φύση, την αντοχή και τη διαπερατότητα τους, τα πετρώματα δημιουργούν διάφορα είδη εδάφους.

Δραστηριότητα 17 – Η μαγεία του τοπίου

Σκοπός

Διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο το τοπίο αλλάζει με την πάροδο του χρόνου.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στο ύπαιθρο και στη συνέχεια στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή του χρόνου.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

30-60 λεπτά.

Υλικά

Παλαιά και πρόσφατα έγγραφα που αφορούν μια αστική περιοχή και τα περιχώρα της (φωτογραφίες, γκραβούρες, έργα ζωγραφικής, ντοκιμαντέρ, ταινίες, άρθρα παλαιών εφημερίδων ή άλλα γραπτά κείμενα), χαρτί ιχνογραφίας, χαρτί σχεδίασης σε ρολό, σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

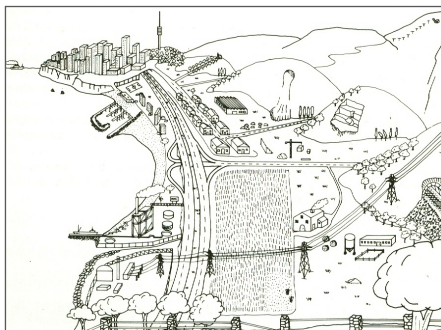
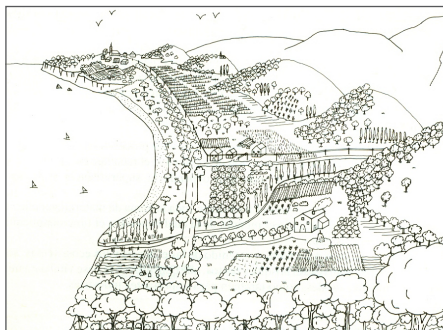
Οι μαθητές συγκρίνουν ένα οικείο τοπίο με μια παλαιότερη απεικόνιση του ίδιου τοπίου. Εάν παρατηρήσουν ότι το τοπίο έχει αλλάξει, αναλύουν τους παράγοντες, φυσικούς και ανθρωπογενείς, που προκάλεσαν την αλλαγή. Κάνουν μια έρευνα και συμβουλευονται τα αρχεία.

Οι μαθητές αναπαριστούν ένα τοπίο σε δύο διαφορετικές εποχές, το οποίο όμως εξετάζεται από την ίδια σκοπιά. Σχεδιάζουν (σε ένα φύλλο χαρτιού ιχνογραφίας) το περίγραμμα ενός τοπίου όπως ήταν παλιά και στη συνέχεια (σε ένα άλλο φύλλο χαρτιού ιχνογραφίας) το περίγραμμα του τοπίου όπως έχει εξελιχθεί. Τοποθετούν το ένα φύλλο πάνω από το άλλο για να δουν εάν τα περιγράμματα διαφέρουν. Προσδιορίζουν τις βασικές μεταμορφώσεις (σπίτια, δρόμοι, πλατείες, χωράφια) και ετοιμάζουν έναν πίνακα στον τοίχο για να τις αναπαραστήσουν. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Το τοπίο, ως σύστημα, δεν είναι στατικό αλλά δυναμικό.

Αλλάζει με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με τους φυσικούς και ανθρωπογενείς παράγοντες που αλληλεπιδρούν.

IV. Δραστηριότητες προβληματισμού για το τοπίο

Σκοπός των δραστηριοτήτων προβληματισμού για το τοπίο είναι η ενίσχυση της ικανότητας συλλογισμού σχετικά με τη δυναμική και τις πιέσεις που μεταβάλλουν το τοπίο, με σκοπό τη διαμόρφωση μιας άποψης.

Στόχοι

- ▶ Προσδιορισμός των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων μεταμόρφωσης του τοπίου.
- ▶ Προσδιορισμός των παλαιών και σύγχρονων γνώσεων για την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου.
- ▶ Διοργάνωση συναντήσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη της περιοχής και ιδίως με τον ενδιαφερόμενο πληθυσμό.
- ▶ Αξιολόγηση των τοπίων που έχουν αναγνωριστεί, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων αξιών που τους έχουν αποδοθεί.

Συμβουλές

- ▶ Εφαρμόστε τις αποκτηθείσες γνώσεις εκτελώντας πειράματα που αντλούν έμπνευση από πραγματικές καταστάσεις.
- ▶ Αναπτύξτε την ικανότητα των μαθητών να διατυπώνουν υποθέσεις, καθώς και να κάνουν δημιουργικές αλλά ρεαλιστικές προτάσεις.
- ▶ Εξασφαλίστε ότι οι μαθητές έχουν επίγνωση ότι τα παιχνίδια (ιδιαίτερα τα βιντεοπαιχνίδια) είναι προσομοίωση της πραγματικότητας και όχι η ίδια η πραγματικότητα. Στον πραγματικό κόσμο, δεν είναι πάντα δυνατό να κάνεις κάτι και μετά να το αναιρείς, όπως σε έναν μαγικό πίνακα ζωγραφικής ή σε έναν υπολογιστή.

Δραστηριότητα 18 – Σχεδιάσε τον χώρο!

Σκοπός

Κατανόηση της πολυπλοκότητας της χωροταξίας.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη ή στο προαύλιο.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

30-60 λεπτά.

Υλικά

Χαρτόνι κανσόν, ψαλίδι, κόλλα, πλαστελίνη, φελλός, χαρτί σχεδίασης σε ρολό, μακετόχαρτο.

Πώς

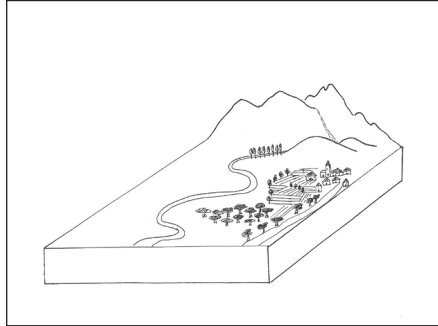
Οι μαθητές επινοούν έναν τρόπο κατανομής των ανθρώπινων δραστηριοτήτων σε μία περιοχή. Σε έναν πίνακα στον τοίχο (ή σε μία μακέτα), σημειώνουν τη θέση των απαραίτητων υποδομών μεταφορών και επικοινωνιών, των κατοικιών, πλατειών, πάρκων και κήπων, των γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών ζωνών, καθώς και τη θέση των οικοτόπων που είναι απαραίτητοι για τη διατήρηση της άγριας ζωής και των χερσαίων και υδάτινων διαδρόμων.

Κόβουν το χαρτόνι κανσόν και κατασκευάζουν φιγούρες που αναπαριστούν τόσο φυσικά στοιχεία και χαρακτηριστικά του τοπίου (ποταμούς, πετρώματα, δένδρα, φυτά, ζώα) όσο και στοιχεία και χαρακτηριστικά που είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης (σχολεία, κατοικίες, θέατρα, μουσεία, γήπεδα, μαγαζιά, εργοστάσια, νοσοκομεία, λατομεία). Τοποθετούν και κολλούν αυτές τις φιγούρες στον πίνακα στον τοίχο (ή στη μακέτα). Σημειώνουν τα ονόματα των δρόμων, πλατειών, κτιρίων, δένδρων και άλλων στοιχείων ή χαρακτηριστικών, και συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Η χωροταξία αναφέρεται στις μεθόδους που χρησιμοποιεί ο δημόσιος τομέας για να επηρεάσει την κατανομή των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων σε χώρους διαφόρων κλιμάκων, καθώς και τη θέση των υποδομών, των φυσικών ζωνών και των ζωνών αναψυχής.

Ο σχεδιασμός τοπίου περιλαμβάνει δυναμικές δράσεις με μακροπρόθεσμη προοπτική με σκοπό την ενίσχυση, αποκατάσταση ή δημιουργία τοπίων.

Δραστηριότητα 19 – Τι νομίζεις ότι θα συνέβαινε εάν...;

Σκοπός

Πρόβλεψη της εξέλιξης ενός τοπίου με την πάροδο του χρόνου.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα σε μικρές ομάδες.

Διάρκεια

30-60 λεπτά.

Υλικά

Χαρτόνι κανσόν και μαλακό χαρτί, απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Κάθε ομάδα μαθητών εξετάζει ένα τοπίο (για παράδειγμα τη γειτονιά τους, την είσοδο στην πόλη, μια αγροτική περιοχή). Κατασκευάζουν μια σβούρα και αναπαριστούν, σε κάθε της πλευρά, φυσικούς και ανθρωπογενείς παράγοντες που μπορούν να μεταμορφώσουν το τοπίο αυτό (πλημμύρες, διάβρωση, κατασκευή νέας γειτονιάς, δημιουργία πάρκου, θέρμανση της ατμόσφαιρας).

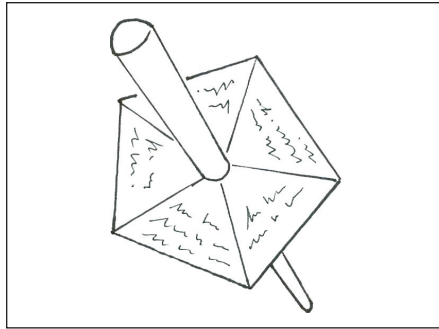
Οι μαθητές γυρίζουν τη σβούρα σε ένα θρανίο και, όταν σταματήσει, εξετάζουν τον παράγοντα μεταμόρφωσης του τοπίου που απεικονίζεται στην πλευρά η οποία ακουμπά στο θρανίο. Εξηγούν ποιες θα ήταν οι συνέπειες εάν συνέβαινε η συγκεκριμένη μεταμόρφωση. Επεξεργάζονται σενάρια εξέλιξης και διατυπώνουν προτάσεις για την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του τοπίου. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Το τοπίο αλλάζει με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με τις αλληλεπιδράσεις των φυσικών και/ή των ανθρωπογενών παραγόντων.

Η λήψη αποφάσεων για το τοπίο πρέπει να βασίζεται σε μια κατανόηση των διαδικασιών που στηρίζουν την εξέλιξη του τοπίου.

Τα σύνθετα τοπία μπορούν να υποστούν μη αναστρέψιμες αλλαγές υπό την επίδραση ισχυρών πιέσεων.

Δραστηριότητα 20 – Εσύ αποφασίζεις

Σκοπός

Λήψη αποφάσεων σχετικά με την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό ενός τοπίου.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν ομαδικά στη δραστηριότητα.

Διάρκεια

30-60 λεπτά.

Υλικά

Πληροφορίες και στοιχεία για το τοπίο, τα οποία συλλέγονται επιτόπου, από κατοίκους, σε βιβλιοθήκες ή στο διαδίκτυο (χάρτες, φωτογραφίες και εναέριες λήψεις).

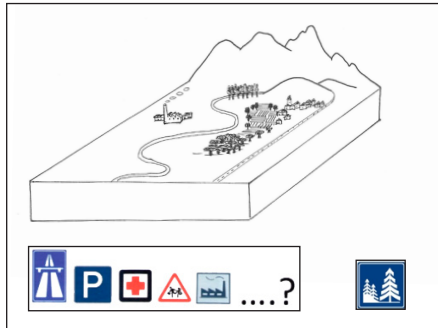
Πώς

Οι μαθητές εξετάζουν αμφιλεγόμενα σχέδια, πραγματικά ή πλασματικά, σχετικά με τοπία (για παράδειγμα, κατασκευή αυτοκινητόδρομου, σιδηροδρομικής γραμμής, φράγματος ή μεγάλου χώρου στάθμευσης στην είσοδο ενός χωριού, εκμετάλλευση ενός ορυχείου, κατασκευή υπεραγοράς, κατεδάφιση κτιρίων, μετατροπή ενός φυσικού πάρκου ή ενός αρχαιολογικού χώρου). Μέσα από ένα παιχνίδι ρόλων υπερασπίζονται διάφορες απόψεις (για παράδειγμα, μπορούν να εξετάσουν διάφορες επιλογές όταν καλούνται να αποφασίσουν σχετικά με την τοποθεσία ενός νοσοκομείου: ένας κήπος με αιωνόβια δένδρα, ένα κλειστό εργοστάσιο σε μια περιοχή που παρουσιάζει ενδιαφέρον από άποψη βιομηχανικής κληρονομιάς, μια σχετικά μη παραγωγική καλλιεργούμενη έκταση σε περιαισθητική περιοχή). Κάθε μαθητής υπερασπίζεται μια άποψη (έναν περιβαλλοντολόγο μπορεί να εναντιωθεί στην κατασκευή του νοσοκομείου σε έναν κήπο, ένας υπερασπιστής της βιομηχανικής κληρονομιάς μπορεί να είναι αντίθετος με την κατεδάφιση του εργοστασίου, ένας μικρός παραγωγός μπορεί να αρνηθεί να χάσει γόνιμο έδαφος). Οι μαθητές εξετάζουν τις διαθέσιμες εναλλακτικές και κάνουν την επιλογή τους. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Τα αντικρουόμενα συμφέροντα συχνά καθιστούν δύσκολη τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το τοπίο.

Οι στόχοι για την ποιότητα του τοπίου επιτρέπουν στις αρμόδιες δημόσιες αρχές να λάβουν υπόψη τις προσδοκίες των πολιτών όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του τοπίου του περιβάλλοντος χώρου τους.

V. Δραστηριότητες παρουσίασης ευρημάτων σχετικά με το τοπίο

Σκοπός των δραστηριοτήτων παρουσίασης ευρημάτων σχετικά με το τοπίο είναι να μάθουν οι μαθητές πώς να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των εργασιών που διεξάγουν για το τοπίο.

Στόχοι

- ▶ Παρουσίαση των σημαντικών ή ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τοπίου.
- ▶ Χαρτογράφηση διαδρομών που ακολουθούνται μέσα στο τοπίο.
- ▶ Παρουσίαση πληροφοριών και μαρτυριών που συλλέγονται για το τοπίο.
- ▶ Αναφορά σε καλλιτεχνικές δημιουργίες (λογοτεχνικές, ζωγραφικές, μουσικές, θεατρικές, κινηματογραφικές).

Συμβουλές

- ▶ Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιραστούν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.
- ▶ Χρησιμοποιήστε διαφορετικούς τρόπους έκφρασης (γραπτής, προφορικής, γραφικής, πλαστικής, ηχητικής, σωματικής), προκειμένου οι μαθητές να αναπαραστήσουν και να φέρουν στο νου το τοπίο.
- ▶ Μάθετε στους μαθητές να επικοινωνούν και να συζητούν (στην αρχή χωρίς οπτικοακουστικά μέσα και στη συνέχεια με οπτικοακουστικά μέσα).
- ▶ Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή των μαθητών σε εκδηλώσεις για το τοπίο και προωθήστε την ανταλλαγή εμπειριών.

Δραστηριότητα 21 – Η διαδρομή στο τοπίο

Σκοπός

Παρουσίαση των χαρακτηριστικών πτυχών ενός τοπίου.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη και στο ύπαιθρο.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και σε μικρές ομάδες.

Διάρκεια

30-60 λεπτά (η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε δύο μαθήματα).

Υλικά

Χάρτης και απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), χαρτί ιχνογραφίας, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

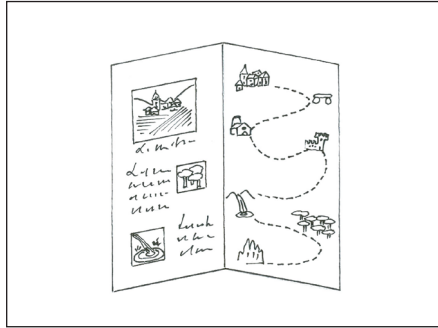
Στην τάξη, οι μαθητές σχεδιάζουν μια διαδρομή σε ένα τοπίο. Χαράσσουν την πορεία σε έναν χάρτη, σημειώνοντας τα σημεία στάσης και τον χρόνο που χρειάζεται για να την ακολουθήσουν. Ετοιμάζουν εξηγήσεις σχετικά με το τοπίο οι οποίες μπορούν να παρέχονται σε κάθε σημείο στάσης. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους στις οικογένειές τους και σε ευρύτερο κοινό.

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές οδηγούν μια μικρή ομάδα ανθρώπων (τις οικογένειές τους και άλλους) σε αυτή τη διαδρομή και, σε κάθε σημείο στάσης, παρουσιάζουν τις εξηγήσεις που έχουν ετοιμάσει.

Βασικές έννοιες

Το τοπίο αντιπροσωπεύει έναν απαραίτητο χώρο για την ευεξία και την υγεία, τόσο τη σωματική (περπάτημα, αναψυχή, άθληση) όσο και την ψυχική (στοχασμός, έμπνευση).

Όταν ένας περιπατητής ακολουθεί ένα υφιστάμενο μονοπάτι μπορεί να αντιλαμβάνεται ένα τοπίο χωρίς να του προκαλεί βλάβη.

Δραστηριότητα 22 – Το τοπίο μας

Σκοπός

Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο γίνεται αντιληπτό ένα τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη και στο ύπαιθρο.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα σε μικρές ομάδες.

Διάρκεια

Η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πολλά μαθήματα (30-60 λεπτά κάθε φορά).

Υλικά

Στο ύπαιθρο: συσκευή ηχογράφησης, χαρτί, μολύβια και ξυλομπογιές, σημειωματάρια, χάρτης. Στην τάξη: χαρτί σχεδίασης σε ρολό, μολύβια και ξυλομπογιές.

Πώς

Στην τάξη, οι μαθητές ετοιμάζουν μια έρευνα με ερωτήσεις σχετικά με ένα τοπίο που τους είναι οικείο.

Παραδείγματα ερωτήσεων:

- ▶ Ποια μέρη της περιοχής και ποια χαρακτηριστικά του τοπίου προτιμάτε (ή σας αρέσουν λιγότερο); Γιατί;
- ▶ Ποια είναι τα πλέον σημαντικά ή ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τοπίου (και τα λιγότερο σημαντικά ή ιδιαίτερα); Γιατί;
- ▶ Γνωρίζετε την ιστορία της περιοχής;
- ▶ Θα θέλατε να αποκαταστήσετε ή να επαναφέρετε κάποια χαρακτηριστικά ή μέρη του τοπίου αυτού;
- ▶ Γνωρίζετε κάποιο έργο τέχνης που να συνδέεται με αυτό (γραφτό κείμενο, έργο ζωγραφικής, κομμάτι μουσικής, ταινία);
- ▶ Γνωρίζετε παραδόσεις ή έθιμα που σχετίζονται με αυτό το τοπίο (μαγειρική, χοροί, γιορτές, παιχνίδια);

- ▶ Γνωρίζετε κάποιες δεξιότητες (κατασκευή σπιτιών ή τοίχων από ξερολιθιά, μεθόδους καλλιέργειας, φύτευση και φροντίδα δένδρων) ή χειροτεχνίες (κεραμική, κέντημα) που σχετίζονται με αυτό;
- ▶ Ποιες παραδοσιακές γνώσεις (κατασκευή σπιτιών ή τοίχων από ξερολιθιά, μέθοδοι καλλιέργειας, φύτευση και φροντίδα δένδρων) ή χειροτεχνίες (κεραμική, κέντημα) σχετίζονται, κατά τη γνώμη σας, με το τοπίο; Ποιες σύγχρονες γνώσεις μπορείτε επίσης να αναφέρετε;

Στο ύπαιθρο, οι μαθητές θέτουν τις ερωτήσεις τους στις οικογένειές τους ή σε άλλα άτομα.

Στην τάξη, οι μαθητές αναλύουν τις απαντήσεις και στη συνέχεια ελέγχουν κατά πόσο τα αποτελέσματα της έρευνας τους οδήγησαν να αλλάξουν την αντίληψη που έχουν για το τοπίο. Συμμετέχουν σε μια γενική συζήτηση.

Βασικές έννοιες

Τα τοπία επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι και οι κοινωνίες σκέφτονται, ζουν και ενεργούν.

Τα τοπία φέρουν τα ίχνη της προσαρμογής των ανθρώπων και των κοινωνιών στο περιβάλλον τους.

Δραστηριότητα 23 – Το άλμπουμ μου για το τοπίο

Σκοπός

Παρουσίαση, ανταλλαγή και σύγκριση πληροφοριών σχετικά με το τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας (η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πολλά μαθήματα).

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

Η δραστηριότητα μπορεί να διαρκέσει ένα τρίμηνο ή ολόκληρο το έτος.

Υλικά

Απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), σημειωματάρια, μολύβια και ξυλομπογιές, κόλλα.

Πώς

Κάθε μαθητής ετοιμάζει ένα άλμπουμ επιλέγοντας ελεύθερα τον τρόπο παρουσίασης και εικονογράφησης του. Οι μαθητές παρουσιάζουν τις ανακαλύψεις, εντυπώσεις και σκέψεις τους για το τοπίο, και διατυπώνουν προτάσεις με σκοπό την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εργασίας τους στις οικογένειές τους ή σε ευρύτερο κοινό.

Οι μαθητές δημιουργούν μια εφημερίδα για το τοπίο ή μια οπτικοακουστική παρουσίαση, προκειμένου να μοιραστούν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων τους με μαθητές άλλων κοντινών ή μακρινών σχολείων.

Βασικές έννοιες

Η γνώση του τοπίου προκύπτει από πολλούς επιστημονικούς κλάδους.

Η ανταλλαγή γνώσεων είναι ωφέλιμη και προάγει το ανοικτό πνεύμα.

Δραστηριότητα 24 – Έτσι είναι το τοπίο μου

Σκοπός

Ενθάρρυνση της παρουσίασης και της μετάδοσης πληροφοριών για το τοπίο.

Γνωστικά αντικείμενα

Επιστήμη και τεχνολογία, ιστορία, γεωγραφία, γλώσσες, μαθηματικά, τέχνες, σωματική αγωγή, αγωγή του πολίτη.

Πού

Στην τάξη.

Πότε

Οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Η «Ημέρα του Τοπίου» μπορεί να διοργανώνεται την 20^ή Οκτωβρίου που εορτάζεται η Διεθνής Ημέρα του Τοπίου του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Με ποιον

Οι μαθητές συμμετέχουν στη δραστηριότητα ατομικά και ομαδικά.

Διάρκεια

Η δραστηριότητα πραγματοποιείται σε πολλά μαθήματα και η διάρκειά της ποικίλλει κάθε φορά.

Υλικά

Απεικονίσεις τοπίων (φωτογραφίες, σχέδια, έργα ζωγραφικής), υλικά σχεδίασης ή γραφικών τεχνών, μουσικά όργανα, χάρτες.

Πώς

Οι μαθητές διοργανώνουν μια «Ημέρα του Τοπίου», στην οποία προσκαλούν τους δασκάλους, τις οικογένειές τους και, εάν είναι δυνατόν, ένα ευρύτερο κοινό. Ετοιμάζουν μια έκθεση (πίνακες στον τοίχο, μακέτες, άλμπουμ για το τοπίο), καθώς και μια παρουσίαση (θεατρικά έργα, σκετσάκια, παιχνίδια ρόλων, ανάγνωση ποιημάτων ή μαρτυριών, οπτικοακουστικές εγγραφές).

Φροντίζουν να γνωρίζουν την ιστορία και τη γεωγραφική θέση του σχολείου τους. Ετοιμάζουν την είσοδο του σχολείου και την τάξη τους, καθώς και το προαύλιο, προκειμένου να κάνουν τους χώρους φιλόξενους.

Βασικές έννοιες

Το ενδιαφέρον που επιδεικνύεται για το τοπίο συμβάλλει στην ενίσχυση της προστασίας, της διαχείρισης και του σχεδιασμού του.

Η παρουσίαση και η μετάδοση πληροφοριών για το τοπίο ευνοούν τη συνειδητοποίηση της αξίας και του ρόλου του.

Συμπέρασμα

Το φυσικό τοπίο είναι ζωντανό και χαρακτηρίζεται από εκπληκτική ποικιλομορφία και ομορφιά. Με την πάροδο των αιώνων, οι άνθρωποι το έχουν διαμορφώσει, επιφέροντας ακόμη μεγαλύτερη ποικιλομορφία. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να εξεταστούν οι συνέπειες που μπορούν να έχουν οι πολύ ταχείες και ριζικές μεταμορφώσεις με την πάροδο του χρόνου.

Οι εξελίξεις των τεχνικών παραγωγής στον τομέα της γεωργίας, της δασοκομίας, της βιομηχανίας και των ορυκτών, καθώς και του περιφερειακού σχεδιασμού, της πολεοδομίας, των συγκοινωνιών, των υποδομών, του τουρισμού και της αναψυχής, όπως επίσης, σε γενικότερο επίπεδο, οι αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία, σε πολλές περιπτώσεις επιταχύνουν τη μεταμόρφωση των τοπίων.

Ορισμένοι πολιτισμοί μπορεί να έχουν τη δική τους ιδέα για το τοπίο, όλοι όμως το συσχετίζουν με τις έννοιες της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος διαβίωσης. Είναι επομένως απαραίτητο να συνεχίσουμε να φροντίζουμε το τοπίο.

Sales agents for publications of the Council of Europe Αντιπρόσωποι πωλήσεων των εκδόσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης

BELGIUM / ΒΕΛΓΙΟ

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: + 32 (0)2 231 04 35
Fax: + 32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
<http://www.libeurop.be>

Jean De Lannoy/DL Services
c/o Michot Warehouses
Bergense steenweg 77
Chaussée de Mons
BE-1600 SINT PIETERS LEEUW
Fax: + 32 (0)2 706 52 27
E-mail: jean.de.lannoy@dl-servi.com
<http://www.jean-de-lannoy.be>

CANADA / ΚΑΝΑΔΑΣ

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: + 1 613 745 2665
Fax: + 1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
<http://www.renoufbooks.com>

CROATIA / ΚΡΟΑΤΙΑ

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/ ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: + 420 2 424 59 204
Fax: + 420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
<http://www.suweco.cz>

DENMARK / ΔΑΝΙΑ

GAD
Vimmelskftet 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: + 45 77 66 60 00
Fax: + 45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
<http://www.gad.dk>

FINLAND / ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: + 358 (0)9 121 4430
Fax: + 358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
<http://www.akateeminen.com>

FRANCE / ΓΑΛΛΙΑ

Please contact directly /
Merci de contacter directement
Council of Europe Publishing
Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81
Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10
E-mail: publishing@coe.int
<http://book.coe.int>

Librairie Kléber
1, rue des Francs-Bourgeois
F-67000 STRASBOURG
Tel.: + 33 (0)3 88 15 78 88
Fax: + 33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
<http://www.librairie-kleber.com>

NORWAY / ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: + 47 2 218 8100
Fax: + 47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
<http://www.akademika.no>

POLAND / ΠΟΛΩΝΙΑ

Ars Polona JSC
25 Obrońcow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: + 48 (0)22 509 86 00
Fax: + 48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
<http://www.arspolona.com.pl>

PORTUGAL / ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
E mail: apoio.clientes@marka.pt
www.marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: + 7 495 739 0971
Fax: + 7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
<http://www.vesmirbooks.ru>

SWITZERLAND / ΕΛΒΕΤΙΑ

Planetis Sàrl
16, chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: + 41 22 366 51 77
Fax: + 41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

TAIWAN / ΤΑΪΒΑΝ

Tycoon Information Inc.
5th Floor, No. 500, Chang-Chun Road
Taipei, Taiwan
Tel.: 886-2-8712 8886
Fax: 886-2-8712 4747, 8712 4777
E-mail: info@tycoon-info.com.tw
orders@tycoon-info.com.tw

UNITED KINGDOM / ΗΜΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΥΟ

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: + 44 (0)870 600 5522
Fax: + 44 (0)870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
<http://www.tsoshop.co.uk>

UNITED STATES and CANADA/ ΗΠΑ και ΚΑΝΑΔΑΣ

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel: + 1 914 472 4650
Fax: + 1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
<http://www.manhattanpublishing.com>

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
F-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81 – Fax: + 33 (0)3 88 41 39 10 – E-mail: publishing@coe.int – Website: <http://book.coe.int>

Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για το Τοπίο προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα μέρη της αναλαμβάνουν να προάγουν την εισαγωγή σχολικών κύκλων μαθημάτων, τα οποίοι εξετάζουν, στα σχετικά γνωστικά αντικείμενα, τις αξίες που αποδίδονται στο τοπίο και τα θέματα που εγείρονται από την προστασία, τη διαχείριση και τον σχεδιασμό του.

Σκοπός του παρόντος παιδαγωγικού εγχειριδίου «Εκπαιδευτικές δραστηριότητες σχετικά με το τοπίο για το δημοτικό» είναι να διεγείρει την περιέργεια και το ενδιαφέρον των μαθητών για το τοπίο καλώντας τους να σκεφτούν τι εννοούν με τον όρο «τοπίο» και να το εξετάσουν στις περιβαλλοντικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και οικονομικές του διαστάσεις, τόσο στον χώρο όσο και στον χρόνο.

Χάρη στις δραστηριότητες αυτές, οι μαθητές μπορούν να φανταστούν ποιος θα μπορούσε να είναι ο ρόλος τους ως ατόμων και μελών της κοινωνίας, προκειμένου να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο σε ό,τι αφορά το τοπίο.

Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της τυπικής και της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο επιφανέστερος οργανισμός προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ευρωπαϊκής ηπείρου. Περιλαμβάνει 47 κράτη μέλη, 28 από τα οποία είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης έχουν υπογράψει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ένα σύμφωνο που έχει σχεδιαστεί για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβλέπει την εφαρμογή της Σύμβασης στα κράτη μέλη.

www.coe.int

<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-9070-3

8,50€/17\$US

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE